

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye

Előfizetési ár: Egy évre 100 Lei
Félévre 50 Lei - Egyes szám 3 Lei

Megjelenik minden hó 1-én
XIV-ik évf. 1933 március 1 3 sz.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bukarest, V Strada IIsvor 11 sz.

Testvérharc

Bolsevizmus - Szociáldemokrácia

Ugy vagyunk vele, mintahogy az emberek általában lenni szoktak, nem szívesen gondolnak a velük történő kellemetlen eseményekre. Mi sem foglalkozunk szívesen a testvérharcunkkal. Azonban a közelmúltban az országban történt munkástragédiák eseményei rákényszerítenek. Mi féljük a legjobban a testvérharcot és munkásvérontást, épp ezért kötelességünk tartjuk rámutatni, a testvérharc indító okaira, valamint a bolsevista agitáció következményeire.

A bolsevizmus és a szociáldemokrácia egy bizonyos vonatkozásában a munkásosztályra nézve a testvérharcnak kifejezője. A munkásosztályra nem is zudulhatott volna tragikusabb korszak, mint a másfél évtized óta dúló testvérharc, mialatt a fejét vesztett, idejét multa kapitalizmus életét meghosszabítva és bár agonizálva, de még mindig elég erős ahhoz, hogy nap-nap után súlyos csapásokat mérjen az egymást marcangoló proletáriátusra. Mennyivel másabb volna a világ munkásmozgalmának ereje és az egész világ gazdasági és politikai életre befolyása, ha a munkásság nem két fronton harcolna a kapitalizmus ellen, ha nem gyengítene egymást hanem váltelve, láncszemként egymásba kapcsolva folytatná felszabadító harcát, minden néven nevezendő reakció ellen.

De sajnos nem így van. A munkásság egységét a világháborút követő idők megbontották. A proletáriátus két csoportba szakadt. A második és harmadik Internacionáléra. A harmadik Internacionálé főként az orosz munkásságot foglalja magába és ezért mondhatjuk is „Moszkvai” Internacionálénak. A harmadik Internacionáléhoz tartozó munkásság a proletárdiktatura elvi alapján áll és a közvetlen forradalmi akciókat tartja csak célravezetőnek a proletáriátus felszabadítása érdekében. A harmadik Internacionálé hívei a bolsevista — kommunista nevet viselik.

A második Internacionáléhoz tartozó Szociáldemokrata munkásság nem vállalta ezt a programot ezt az elvi álláspontot, mert a mai osztályuralmat nem válthatja fel egy másik osztályuralom, hanem a szabad népek szabad társadalma. Ez az igazi demokrácia. A második Internacionáléhoz tartozó munkásság ellene van bármilyen néven nevezendő diktaturának. Az egyenes, nyílt és demokratikus eszközöket tartja egyedül célravezetőnek, a proletáriátus felszabadításáért folytatott küzdelemben. Ezek szerint a második és harmadik Internacionálé közötti álláspont áthidalhatatlan szakadékot teremtett, aminek következménye az évek óta dúló testvérharc. Sokszor halljuk, hogy csak a vezetők az oka, amiért nem alakulhat ki az egységfront, a testvéri összefogás. Ez a vélemény a kicsinyességek, a tájékozatlanságnak, a dolgok nem tisztán látásának az okából származik. Hogyan lehet összeegyeztetni a diktaturát a demokráciával. Ez két homlok-egyenest ellenkező világnézet. Nem lehet egy platformra hozni a kettőt. Mi, akik a második Internacionáléhoz tartozunk politikailag és szakszervezetileg is a demokrácia szükségességét valljuk.

Ezért a bolsevisták Internacionáléja minden propaganda tevékenységét a Szociáldemokrata párt és az avval párhuzamosan haladó szakszervezetek ellen irányította. Minden bajnak kuforrását ezekben látja. Közel másfél évtized

óta folytatja támadásait szervezeteink ellen, nem válogatva az eszközökben. A legféltelenebb gyűlöletnek magvát hintette el a proletáriátus soraiban. A szociáldemokrata hitet valló vezetőkről minden fantáziát felülmúló rágalmakat röpitenek szét. Mozgalmainkat, a kapitalizmussal szemben folytatott harcainkat lebecsülik és ha azok bármily győzelemmel is végződnek, árulást fedeznek fel benne. Közben a tömegek nyomorát, tudatlanságát lelkiismeretlenül kihasználva puccsokba, megmondatlanságokba, kézenfekvő és előre látható szerencsétlenségekbe ugrasszák, halottakat. árvaakat és nyomorékokat hagyva maguk után. A példák tömegeit lehetne felsorolni a világ minden részéből, azon esetekből, amelyeknek szomorú következménye a reakció megerősödése és a proletár tömegerek szétzülése. Hatalomra jöhetett volna-e a fascizmus Olaszországban? Vagy Németországban a Hitlerizmus? Veszélyben volna a Német demokrácia és szabadság, a német köztársaság, ha a kommunisták megmondatlan puccsokkal szét nem bomlasztották volna a Német és Olasz munkásság hatalmas erejét és szervezeteit? Nem, sohasem! És hol volna ma a magyar munkásság, ha Magyarországon nem kísérleteztek volna a proletárdiktaturával.

De megtörténhetett volna-e Romániában a lupényi, temesvári és a griviái esetek, ha az ország munkássága egységesen a Szociáldemokrata szervezetekbe tömörülve hatalmas pártként beleszólna az ország politikai és gazdasági életébe. Romániában a polgári pártoknak csak akkor van parlamenti többségük, ha mint kormánypárt vezetnek le a választásokat, ellenzékben alig van szavazójuk. A nemzeti-parasztpártnak ellenzékbe 25 — 45 képviselőjük volt, kormányon 274. Az „Averescu párt”nak 4—5, kormányon 300. Jorgának 4—5, kormányon 289. Nekünk, az üldözött és testvérharcban megtépzott Szociáldemokrata pártnak 7—8. Ha pedig egységes munkáspártként vehetnők fel a választási küzdelmeket, az ország legerősebb pártja volnánk és amely pártnak döntősúlyu befolyása volna az ország gazdasági és politikai életre. Akkor nem lehetne kivezényelni a katonaságot és csendőrséget a munkásság ellen, nem lehetne és nem volna szükség ostromalappal kormányozni az országot. De sajnos nem így van.

Mi Szociáldemokraták nem Oroszország ellen küzdünk és beszélünk, hanem az ellen, hogy a harmadik Internacionálé hívei ne erőszakolják rá más országokra azt a harci taktikát, amit csak annakidején Oroszországban a világháború nyomán fakadt adottságok között volt lehetséges és alkalmas. Más országok gazdasági, politikai, társadalmi és kulturális helyzete nem nyújtják azokat az adottságokat, mint Oroszország. Ezért a munkásmozgalomra és azok érdekeire csak veszt és szerencsétlenséget hoznak a kommunisták módszerei. E helyen nem beszélünk Oroszország mai helyzetéről, de feltesszük a kérdést, hol és melyik országban vitték előbbre a kommunisták a munkásság ügyét? Sehol! Romániában pedig ugyan nem. Nálunk is csak arra voltak jók, hogy a reakció akkor sujtson le a munkásságra amikor akar, amikor a burzsoázia érdekei azt kívánják. A legutóbb lezajlott események ezt fényesen igazolják. A kommunisták és az agentprovokátorok a munkanélküliséget

s az evel járó nyomort kihasználva, főként a vasutasok között olyan akciókat provokáltak, amelyek az ostromállapothoz, 6 halotthoz és számtalan sebesülthöz vezetett.

Mi, Szociáldemokraták, minden forumon felemeljük tiltakozó szavunkat a kormány eljárása ellen. Rámutatunk, hogy a nép elkésredését nem fegyverrel és börtönnel, hanem helyesirányú gazdasági intézkedésekkel, kenyér és kulturemberhez illő élet biztosításával, lehet lecsillapítani. De ugyanekkor küzdünk, — ha kell a pillanatnyi népszerűtlenség vállalásának az árán is — a bolseviki demagógia és az agentprovokátorok lelkiismeretlen üzérkedései ellen. Hangosan hirdetjük Románia munkássága előtt, hogy tömörüljenek a Szociáldemokrata párt és szakszervezetekben úgy mint Nyugat-európa munkássága teszi, mert ez az egyedüli helyes út, amely a proletáriátus felszabadításához vezet.

A zsilvölgyi bányatársulatok 2500 munkás elbocsátásával fenyegetődnek

A zsilvölgyi bányatársulatok az utóbbi években a munkások ezreit bocsátották el, tették kenyérelenné és hajléktalanná. Tévedés volna azt hinni, hogy a leszállított munkáslétszám kevesebb hasznót jelentett volna a bányák urainak, ellenkezőleg. A kevesebb munkással dolgozó bányák a termelés örült racionalizálása folytán, sokkal több szén termeltek ki mindazelőtt. A szén pedig, dacára az alacsony munkabéreknek, hallatlan magas áron adták el. A mostani elbocsátásoknak tulajdonképen rugója az, hogy a C.F.R. követeli a szén árának a leszállítását, különben nem hajlandó a régi mennyiséget átvenni. Erre az igazgatóság a jól ismert trükkhöz: a munkás elbocsátásokhoz folyamodott. Ezáltal kényszerítve a kormányt a szén átvételére a régi árak mellett, míg a munkások béreit a föbb izbeni bérrevíziók alkalmával mintegy 40%-al szállították le. Mindezen körülményeket figyelembe véve megállapítható, hogy óriási hasznót vág zsebre még a mai krízisben is.

Az igazgatóság még február elsején mintegy 470 munkást számolt le. Ujabbán még két ezer munkás elbocsátását helyezte kilátásba. Ami a lupényi bányák majdnem teljes beszüntetéséhez vezet. A társulat az elbocsátásokat avval indokolja, hogy a C.F.R. 40 százalékkal kisebb rendeltést eszközölt az eddigi szénmennyiséggel szemben. Bár a tárgyalások folyamán kiderült, hogy a 40 százalékos kvótaredukció még nem történt meg, csupán kilátásba helyezték az esetben, ha az igazgatóság a szén árát nem engedi le.

A zsilvölgyi-bányamunkások és vasmunkások küldöttsége jelent meg Bukarestben a Közlekedésügyi miniszteriumnál, az elbocsátások ügyében. A miniszter ebben az ügyben február 26-ára anketót hívott egybe, ahol jelen voltak: a C.F.R. közlekedésügyi osztályának igazgatója, a bányatársulatok igazgatói, a munkaügyi miniszter és a munkások megbízottai. A tanácskozások eredményeként a következő megállapodásra jutottak: A C.F.R. illetve a Közlekedésügyi miniszterium a jelenlegi szénkvótát fentartja ez év március 31-ig. Ezzel szemben, a bányagazgatóság a felmondásban levő munkásokat megtartja és a február 1-én elbocsátott 470 munkást újra munkába állítja. Március 6-án a bizottság újra tárgyalja az ügyet és akkor véglegesen megállapítják a jövőben szállítandó szénkvótát.

Mirto közlekedésügyi miniszter azonban már most kijelentette a bizottság előtt, hogy, ha a bányatársulat nem szállítja le az árakat, akkor az eddigi szénkvótáról szó sem lehet. Az esetben a mozdonyok egy bizonyos részét pakura fűtésre szerelik át és a szénkülömbözetet más kisebb bányáknál szerzik be. Ami mintegy 500 millió lej megtakarítást jelent az államnak. Ezt az összeget pedig közmunkákra, a Livázeni és Bombești vasutvonalak kiépítésére fordítják, ahol több mint három ezer munkás nyerhet alkalmazást.

Kíváncsiak vagyunk a fejleményekre. Minden esetre a Miniszternek a kezében van a hatalom s ha bátorsága is van hozzá, akkor megakadályozhatja a bányák kapitalizált, hogy határtalan vagyonú sajtóllának ki a gazdaságilag leszegényedett országból és megakadályozhatja abban is, hogy a munkásságot továbbra is éhbéren tartsák és állandóan az elbocsátások rémével fenyegetessék

Figyelem!

A munkakamarák választása április 9-én lesz.

Minden munkás szavazzon a szociáldemokrata irányzatú szakszervezetek listájára!

Munkakonfliktus a Zsilvölgyében

Konfliktus merült fel a Petrozsény-Lónyai bányatársulatok és ezek munkásai között. A konfliktus lényege abból áll, hogy a bányatársulatok nem ismerik el a drágaság szerinti bérrevíziót, nem tartják be a kollektív-szerződés rendelkezéseit és megszegik a 8 órai munkaidőről szóló törvényt.

Az elsőrendű közszükségleti cikkek áremelkedését figyelembe véve, a munkások 52 százalékos munkabér emelést követelnek. Követelik továbbá a szabadságnapok kifizetését a tényleges munkabérrel és a 8 órai munkaidő szigorú betartását.

Mínt hogy a bányatársulatok képviselői visszautasították a munkások kétségtelenül jogos követelését, a munkakonfliktus a munkaügyi felügyelőséghez utaltatott át és ez ügyben a tárgyalások február 9-én kezdődtek meg.

A hivatalos tárgyalások folyamata alatt a munkások delegátusai rámutattak arra, hogy az elsőrendű és a legnélkülözhetetlenebb közszükségleti cikkek még a társulat konzumában szereplő mérsékelt árak alapján is 52 százalékos emelkedést mutatnak.

Rámutattak arra, hogy a dolgozó családfő részére megállapított havi 15 kgr. és a családtag részére járó 8 kgr. liszt nem elegendő a megélhetéshez.

A fizetési szabadságnapok ügyében a munkásdelegátusok azt a megjegyzést fűzték, hogy a szabadságnapok megfizetését tévesen kalkulálják és a munkások jogai meg vannak csorbítva. A társulatok a bérek megállapításánál alapul veszik az utóbbi 3 havi keresetét osztva az össznapi számával (90 nap) nem pedig csak a ténylegesen megdolgozott munkanapok számával, mint ahogy a törvény rendelkezik. A delegátusok kimutatták, hogy a Zsilvölgyében a munkaszerződésekről szóló törvény létezéselőtt is részesültek fizetési szabadságba ezen szabadságnapokat a munkás tényleges keresetével fizették meg, alapul véve az utóbbi 3 havi kereset középárányát osztva a ténylegesen megdolgozott napok számával.

A 8 órai munkaidőről szóló törvényre vonatkozóan a munkások képviselői kimutatták, hogy a társulatok, figyelmen kívül hagyva a zsilvölgyi 2000 munkanélküli munkást, egy munkással havonta 30—40 műszakot dolgoztatnak.

A felsoroltakon kívül a munkások az alábbiakat követelték:

1. Betegség esetén az első hét napra járó fizetés folyósítását a rendes munkabérnek megfelelő nagyságú összegben.

2. A munkás betegségyelzői osztályozása keresete alapján történjen és akarata ellenére alacsonyabb osztályba nem tehető át.

3. Minden munkás részére az általa megkívánt mennyiségben adjanak lisztet; a mai megállapított mennyiség helyett.

4. A szakmunkások előléptetése a kollektív-szerződés szerint és az előírt időben történjen.

5. Az ideiglenesen alkalmazott munkások a szerződésben előírt bérrel díjazandók.

6. A kollektív-szerződés rendelkezései szerint a társulatok folyósítsanak a munkásoknak egyenlő módszer alapján tüzelőanyagot. Ez a pont vonatkozzon a lónyai társulatra is.

7. A vilányáramot vezessék be a társulatok az összes munkáslakásokban, de addig is bocsássanak a munkások rendelkezésére kellő mennyiségben és megfelelő időben petroléumot.

8. A munkások pénzén 1920-ban vásárolt hangszereket bocsássák az ujonan alakult petrozsényi munkászenekar rendelkezésére.

A munkaadók kiküldöttjei azon a címen, hogy az árak nem mutatnak emelkedést, a bérrevíziót elutasították.

A fizetési szabadságnapokra vonatkozólag azt tartották, hogy ez a pont nem képezhet konfliktust, mert a törvény értelmezéséről van szó és e nézeteltérés esetleges rendezése polgári bíróságra tartozik. E pontnak a napi-rendről való levevését kérték.

Ami a 8 órai munkaidő tiszteletben tartását illeti, a munkaadók kijelentették, hogy e törvényt tiszteletben fogják tartani.

A munkások által támasztott többi pontok is letárgyaltattak és ezek legnagyobb részét a munkáltatók visszautasították. Az elfogadott pontok a következők:

A munkások részéről követelt betegségyelzői osztályozást a munkaadók elfogadták.

A liszt mennyiség kérdése oly értelemben nyert megoldást, hogy a dolgozó családfőnek havi 5 kgr., a családtag részére havi 2 kgr. rozs lisztet folyósítanak 5 lejjes árban az eddig folyósított mennyiségen felül.

A kollektív-szerződés rendelkezése szerinti osztályozást és fizetési beosztást ugyancsak megígérték a munkaadók képviselői.

Tüzelőanyagot (szén, fát) a társulatok szerződés szerint fognak folyósítani.

A tárgyalások folyamata alatt kijelentették a társulat képviselői, hogy a munkások követelése nem sorozhatók egy munkakonfliktus keretében és ennél fogva a kötelező döntőbíró-ságnak ez esetben nem lehet helye.

A munkások viszont követelték a dosszár felterjesztését döntés végett a Semmitőszék elnökéhez. A döntőbíró-ságban helyet foglalnak Gherman Eftimiu, Gârbovean Simion, mint rendes tagok, Şoit Péter mint pótag.

A tárgyalások befejeztével röpiratot adtak ki a munkaadók melyben fohívják a munkásokat, legyenek megértőbbek, mert vezetőik nem akarják megszüvelni a munkaadók nehéz

helyzetét, mert bérrevíziót, fizetési szabadságot és egyéb más követeléseket támasztanak. A röpirat még nagyobb elégedetlenséget váltott ki a munkásság körében és pont az ellenkező hatást érte el.

Ebből a konfliktusból kiténik, hogy a tőke és a munka közötti harc egy pillanatig sem szünetel a burzsoá társadalmi rendszerben.

Jelenleg is egy érvényben levő kollektív-szerződés áll fenn, amely szabályozza a felek közötti bér- és munkaviszonyokat. És ellenére ennek mégis megkísérlik a munkaadók a törvényekben és szerződésben foglalt jogok megnyirbálását. Ők csak az alkalmas időre várnak amidőn a munkásszolidaritás meglazul, hogy egyszerre vegyék vissza mindama jogokat, amit vérrel és áldozattal szereztek a munkások. Szerencsére a munkásság nem hajlandó önhibába esni. Tisztán látja a munkásság, hogy csak jól kiépített szervezetei révén szerezhet és tarthat meg jogokat.

A szervezeten munkások is meggyőződést szerezhetek arról, hogy a munkásjogok őszinte és igazi védelmezői csak a szakszervezet útján kijelölt képviselők lehetnek, azok a képviselők akik bátran és felemelt fővel állják a harcot,

Erősítsük meg tehát szervezeteinket, hogy a munkásosztály jobblétéért való küzdelmét siker koronázza.

A vajdahunyadi vasmunkáscsoport küldöttsége az Ipar- és Munkaügyi minisztereknél

Lăscău Nicolae és Dăneasa György szak-társak, mint a vajdahunyadi vasmunkáscsoport kiküldöttjei, február hó 17-én küldöttségileg felkeresték az Iparügyi és Munkaügyi miniszteriumokat, ahol felsorolták a vajdahunyadi állami vasipari üzem munkásainak sérelmeit és azoknak orvosolását követelték. A Kereskedelmi és Iparügyi miniszteriumtól követelték az 1924—25. évi hátralékos tartozások kifizetését továbbá az egyes osztályokban 1932. év decemberi fizetshátralék azonnali kiutalását.

E közbenjárás eredményeképpen a Kereskedelmi és Iparügyi miniszter 700.000 lejt utalt ki a hátralékos fizetések kiegyenlítésére. Igéretet kaptak a minisztertől a munkások, hogy a tartozás ügye is a lehető legrövidebb időn belül rendezést fog nyerni. A miniszterrel folytatott tanácskozásokból még az tűnik ki, hogy június elsejéig még két magas kohót helyeznek üzembe, mely esetben feltétlen szükségessé válik újabb munkásoknak az alkalmazása.

A nyugdíjas munkások ügye

A munkás kiküldöttjei a nyugdíjasok levonás nélküli sürgős kifizetését kérték a munkaügyi miniszteriumban, továbbá a hátralékok

kifizetését és a nyugdíjak felemelését. E közbejárás teljes eredménnyel végződött. A munkaügyi miniszter rendeletet adott, hogy egy hónapon belül a nyugdíjak teljes egészében fizetessenek ki. Az alacsony nyugdíjak felemeléséről szintén rendelkezett a miniszter.

Amint a fentiekben kiténik a munkásdelegátusok közbejárása teljes eredménnyel járt. Mindkét miniszterium kedvezően intézte el a munkások követelését. Azonban az egyes kérdésekben tett ígéretek vállalnak tényleg valóra is. Ellenben a munkásság nem fog ígéreteknek hitelt adni.

A munkások követelése oly jogosak, hogy azokat az igazságnak megfelelően teljesíteni kell. Vannak 1924—1925-beli pénzkövetelések, vannak megszerzett jogok, amelyekért megdolgoztak a munkások.

A munkásság azonban csak a saját osztályharcos igazi munkás szervezetei útján kényserítheti ki magának jogai elismerését. A sárga szervezetekkel egyszer s mindenkorra végezni kell. Ezek csak formailag képeznek szervezetet, valóságban az igazgatóságok eszközei és ugyancsak az igazgatóságok torzszülöttjei, melyekkel utját akarják állni az igazi munkásszervezetek fejlődésének.

A sárgaszervezetek vezérének viselkedése

A sárgaszervezetek létezéséről igen kevés munkásnak van tudomása. Vajdahunyad körzetében van egy pár ilyen szervezet, amelyek azért tudnak még élni, mert az igazgatóságok védelmezik és dédélgetik. E sárgaszervezetek megalakulása a liberális párt nevéhez fűződik. Ők ezeket politikai okokból alakították, aztán azért, hogy az osztályharcos szakszervezetek mozgalmát ellensúlyozhassák. E sárga szervezetek soha semmilyen akciót nem indítanak; nekik programjuk, eszméjük nincsen, hatáskörüket csak az igazgatóság által előírt határig terjesztik ki, egyszóval, ők az igazgatóságok vak eszközei. Vezetőik, a munkásság boldogulását célzó bármilyen eszme hiányában, korumpáltak és még saját félrevezetett tömegeik előtt sincsen semmi tekintélyük.

A vajdahunyadi sárga szervezetek egyik nagynevű vezérének mutatjuk itt be: Moisin urat. Január hónapban Moisin ur Nagyágra indult propaganda utra. Útközben azonban korcsmára bukkant és a gyűlések és értekezletek megtartása helyett inkább a kényelmes álláspontot választotta: az alkohol fogyasztást. Becsippent — azaz — berugott, még pedig olyan istenigazában, hogy egy néhány munkás

szégyelve felszedték a földről és egy munkásnak a lakására vitték. Itt azonban Moisin ur helyzete tragikussá vált: telepízkolta a munkás lakását, mire a munkás kiebrudalta a berugott sárga vezért... Így végződött be a sárga vezér propaganda útja, aki a hamis hazafiasság jelszava alatt arra törekszik, hogy megmérgezze a lelkeket és összezagyalékolja a munkások tisztánlátását.

Elhalasztották a munkakamarai választásokat

A munkakamarai választások határnapjának megállapítását a Miniszterium olyan rövid időközre szabta meg, hogy az előkészítő munkálatokra és főként a választói névjegyzékek összeállítására nem állt elegendő idő a bizottságok rendelkezésére, ami oda vezetett, hogy az egész vonalon zürzavar és fejtelenség vált urá. Ezért az illetékes miniszterium kénytelen volt a március 5-ére kiírt választásokat április 9-re elhalasztani, és a választási névjegyzékek végleges elkészítését március 23-ig hosszabbította. Szervezeteink propaganda bizottságai ezt az időt igyekezzenek kihasználni, hogy a választások kellő sikerrel járjanak pártunk és szakszervezeteinkre.

Az élő Marxizmus

Irta: Hoffer Géza

Félévszázada, hogy a londoni Highgate temető egyik sírhantja magába fogadta a XIX század legnagyobb gondolkodója: Karl Marx nyomorúságtól, üldöztetéstől betegségtől elgyötört testének holt maradványait. 1883, március 14-én hunyt el a tudományos szocializmus megalapítója és habár a március 17-iki temetésén, — mely minden szertartás nélkül zárult — mindössze nyolcan álltak körül koporsóját, mégis a világ minden táján élő proletárok millióinak érzéseire a sötét és fájdalmas gyász borult. A földgörnyök, amelyek komoran koppantak koporsóján, korának, mult és jövő korok legértékesebb szellemi és emberi tulajdonságokkal rendelkező egyéniségét földték el, de nem láncolhatták a sír mélyére szellemi termékeit, amelyek ma jobban virágoznak és éltetőbb valóságok mint voltak bármikor. Hatalmasabb minden hatalmasnál, mert hatalma nem korlátozódott elvont tudományok könyvtárszobáira, hanem kiterjedt az egész világra és eszméi nyomán nem tudományos rendszerek szektái nőttek ki, hanem az öntudatos lett saját osztályhelyzetét helyesen felismerő proletárok milliói. Valósággal csodákat teremtett rendszerével, mellyel az elhanyagolt, semmibe sem vett, elnyomott és kizsákmányolt dolgozók életének, szenvedéseinek kutatását végezte. Műveiben az kutatta, azt fejtette ki, arra világított rá, ami a dolgozó tömegek életét, sorsát, reményét, jövőjét jelenti. A munkásosztály elé tárta igazi életét, melyet addig nem ismert és megmutatta neki az utat, melyen hadnia kell, hogy nyomorúságos, szenvedésekkel telt életét megváltoztathassa. Két tükröt tárt a munkásság elé. Az egyikben megláttata a munkássággal annak életfolyamatát, amint ez a gazdasági rendszer következményeként kialakult és egy másik tükröt, amelyben megmutatta a munkásságnak, hogy egy új gazdasági rendszer általa történő megvalósításával életfolyamata miként változik, alakul át. De egyben megadta az eszközöket is e nagy mű, a világtörténelem legnagyobb művének: a kollektív gazdasági rendszernek megvalósításához. Univerzális tehetsége éppen abban nyilvánult meg, hogy tudományos rendszeréhez a gyakorlati megvalósítás eszközeit is nyújtotta a munkásságnak s nemcsak a betűket, hanem egyúttal a fegyvereket is kezébe adta, hogy életcélját megvalósíthassa. Három hatalmas és megdönthetetlen oszlopokon nyugszik Marx tudományos rendszere. Az egyik a történelmi materializmus, amely szerint a mindenkor gazdasági viszonyok befolyásolják a szociális és történelmi fejlődés menetét, a másik az értéktöbblet, melyben kimutatta a tőke keletkezésének okát amely olyképpen halmozódik össze a munkaeszközök birtokosának kezében, hogy a munkásságnak nem fizeti meg teljes értékében az általa termelt munka értékét, a harmadik a dialektika és osztályharc elmélete, amely rámutat azokra az ellentmondásokra és ellentétekre, amelyek a társadalom mélyében vannak amelyek kitermelik az osztályellentéteket és az osztályharcot. Ezen a három pilléren nyugszik a marxizmus, megingathatatlan igazságával, tudományos megalapításával és gyakorlati utmutatásával.

Meg nem oldható feladat Marx Károly gondolatokban és cselekedetekben oly gazdag életét egy újságcikk keretében ismertetni. Hiszen nincsen tudományos rendszer, amelynek olyan hatalmas irodalma lenne mint a marxizmusnak. Ezért csupán arra törekszünk, hogy a munkásság eme lángeszű előharcosának életét, tanait és azok hatását röviden vázoljuk. Marx Károly 1818 május 5-én született a németországi Trierben. Eredetileg a jogtudományi pályára készült, idővel azonban filozófiával kezdett foglalkozni és 1841-ben, a filozófia doktorává lett. 1842-ben Kölnbe ment és átvette ott megjelenő és szélső liberális eszméket hiedető Rheinische Zeitung című lap szerkesztését. Az akkori reakciós Németországban forradalmat jelentett a Rheinische Zeitung iránya és Marx éles tolla amíg egyrészt nagy tekintélyt szerzett a lapnak, másrészt a cenzura állandó beavatkozását vonta maga után,

ugyhogyan a kormány egy évi fenállás után a lapot beszüntette, egyben Marx nyilvános működését lehetetlené tette olyannyira, hogy Marx Párizsba ment. Párizs fordulópontot jelentett számára. Filozófiája nagy átalakuláson ment át és Párizsban kezdtek gyökeret verni benne azok a gondolatok, amelyek később a történelmi materializmus megalapítójává tették. Itt is tevékeny irodalmi munkát fejt ki a híressé vált Deutsch-Französische Jahrbücher című folyóiratban, ami miatt Párizsból is kitasították, ahonnan Brüsszelbe költözött. Ez a város volt annak idején a szocialista világnézet gyűjtőmedencéje. Itt zajlottak le azok a nagy elméleti harcok, amelyekkel Marx és

legjobb barátja és munkatársa Engels szembezártak, hogy a különböző szocialista szekták zürzavaros elméleteinek legyőzése után, az általuk megállapított rendszer irányadó lehessen. Új világnézetének első kibontakozását meg találjuk Proudhon könyvére írt vitáirában. „A filozófia nyomorúsága” című művében, mely 1846-ban jelent meg. 1847-ben belépett a „Nemzetközi Társaság” című alakulatba, amely ugyanez évben kongresszust hívott egybe Londonba, ahol teljesen új alapokra helyezték a szervezetet, mely a „Kommunisták Szövetsége” nevet kapta s amely kongresszus felhívása alapján írta meg Marx a világhírűvé vált „Kommunista Kiáltvány” című alapvető munkáját, mely egyrészt a társadalmi fejlődés útját mutatja meg, másrészt kétségbevonhatatlan megállapításokkal bizonyítja a proletáriátus végső győzelmét. Nehány nappal a kiáltvány megjelenése után 1848 februárjában kitört a párizsi forradalom és Marx amugyis kiutasítva Brüsszelből Párizsba ment, ahol igen élénk tevékenységet fejtett ki. Emiatt az internálás veszedelme fenyegette és rövid párizsi tartózkodás után Londonba menekült és itt telepedett meg véglegesen. Allandó tudományos munkássága mellett nagy figyelmet fordított a gyakorlati mozgalomra is, vagyis a tömegek megszervezésére, a szocialista eszme terjesztésére. Szakadatlan kutatásait, amelyeket gazdasági téren végzett az 1859-ben megjelenő: „A politikai közgazdaságtan kritikája” című művében foglalta össze. Oroszlánrésze volt az 1864-ben Londonban megalakult „Nemzetközi Munkásszövetség” létrehozásában, mely a szocialista történelemben I. Internacionálé néven ismeretes. Marx dolgozta ki a szövetség programját, amely már figyelemmel van a munkásosztály visszamaradt szellemi helyzetére és a vele szemben álló erkölcsi felkészültségére és a politikai hatalomért vívó harcot állítja a proletáriátus küzdelmének előterébe. Közben azonban folytatta tudományos munkálkodását és 1867-ben jelent meg főműve: a „Kapital” amely korának — és a mai kornak is — legkiválóbb közgazdasági munkája. Rövid időre azután az a fájdalmas csapás érte, hogy látnia kellett az Internacionálé szétbomlását 1872-ben.

Marxot mélyen megrendítette ez és azután már inkább tudományos munkálkodást fejtett ki és egymásután jelentek meg művei, amelyek külön-külön is egy-egy oszlopát képezik elméletének és a proletáriátus nagy küzdelmének. A hetvenes évek vége felé súlyos és hosszan tartó betegség támadta meg. Közben felesége, majd legkedvesebb leányának elhalálása is súlyosan érintette és ez és sok egyéb körülmény megakadályozták abban, hogy a Kapitált befejezze, (Csupán az első kötet Marx műve, a másik két kötetet Engels adta ki, Marx jegyzetei alapján). 1884 március 14-én karoszékében, munkája mellett elaludt — de — örökre...

Röviden összefoglalva ez Marx életrajza.

Marx meghalt, de szocializmus él és sohasem volt aktuálisabb mint napjainkban. Művei fölött évtizedek óta folyik a vita, ami el nem képzelhető mennyiségét termelte ki a tudományos és kevésbé tudományos vitáiratoknak. De ezek nem tudták megdönteni Marx elméletét, annyira nem, hogy Marx tudományos rendszere napjaink uralkodó eszméje lett. A fejlődés igazolta Marx megállapításait és az ezekből leszűrt tanulságokat. A kapitalista termelési rendszer képtelen hivatását tovább teljesíteni és bármennyire fogcsikogatva mégis át kell engedje a helyét a szocialista termelő rendszernek. Marx félévszázados halálának évfordulóján az egész világ hatalmasan izzó kohó. Gazdasági válság, munkanélküliség, államok pénzügyi csődje kitermeli a kiélesedett osztályharcot: sztrájkokat, utcai zavargásokat fegyveres telkeléseket, lázadásokat és így tovább. A kapitalizmus utolsó tartalékseregét: a fasizmust vonultatja fel az új gazdasági rendszerért küzdő munkásság ellen. A végső harc előcsatározásai bizonyára nem lennének olyan sok áldozatot követelők és nem fájhattak volna el annyira, ha a világ munkássága egy emberként követte volna Marx jel-szavát: „Világ proletárai egyesüljtek” Sajnos az egyesülés helyett, másfél évtizede szakadatlanul folyik az ádáz testvérharc, melyet a bolsevisták orosz parancsra idéztek fel és folytatnak a világon mindenütt, nem a kapitalisták ellen, hanem Marx igaz követői a szociáldemokraták ellen. Ez a testvérharc mérhetetlen áldozatokat jelent és helyrehozhatatlan sok kárt okozott a munkásságnak és ezért nem lehet sürgősebb feladat, mint a testvérharc megszüntetése, a proletárok egyesülése. De ez a szociáldemokrata törekvés nem valósítható meg éppen a bolsevisták ellenkezése miatt és a kegyeletre ösztönző Marx centenáriuma egy szétszaggatott és egymás ellen harcoló proletáriátust talál, mely még a legféltetlenebb fasizmus idején sem talál egymásra.

„A munkásosztály felszabadítása, egyedül a munkásosztály műve lehet” — tanította Marx. Ebben a szellemben kell élnünk és cselekednünk mi vasasok is. Legelső kötelességünk az kell legyen, hogy a marxizmusnak visszanyerjük, azokat a szaktársainkat, akik még nem ismerték föl jelentőségét. Ily módon kell kiépíteni a vasaproletáriátus egységét a szakszervezet és a szociáldemokrata párt keretében. További kötelességünk a proletáriátust, fölvilágosításával, nevelésével és oktatásával öntudatos harcossá tenni és fölkészíteni a proletáriátus boldogulásáért, előrehaladásáért és felszabadulásáért folytatandó végső harcra.

„Nincs ország, nincs nagyobb állam, ahol a szociáldemokrácia nem oly hatalom amelylyel mindenkinek számolnia kell. Minden, ami a nagyvilágban történik, ránk való tekintettel történik. Nagy hatalom vagyunk, amelytől félni kell, amelytől több függ, mint más nagyhatalomtól...” Igen, nagy hatalom a marxizmus! Olyan nagy hatalom, hogy talán nem is nagyon hosszú idő múltán az egyedüli hatalom lesz a világon. Ez lesz a Marx által megkezdett mű. legszebb befejezése.

Szaktársak! Előre, ennek a nagy műnek a befejezésére!

